

Magdeburg 2000 XVIII Kongres UNIMA

UNIMA 2000

24.06. - 02.07.2000 • MAGDEBURG, GERMANY
CONGRESS • FESTIVAL • EXHIBITION

Ponad 100 delegatów z ponad 40 krajów świata spotkało się w końcu czerwca w Magdeburgu (Niemcy) na XVIII Kongresie UNIMA, najstarszej teatralnej organizacji międzynarodowej, skupiającej lalkarzy wszystkich kontynentów.

Dominowali wprawdzie lalkarze europejscy, nie zabrakło jednak przedstawicieli nawet tak odległych krajów, jak Nowa Zelandia, Australia, Argentyna, Brazylia, Meksyk, Mał, Togo, Japonia, Wietnam, Indie czy Sri Lanka.

Kongres w Magdeburgu był swoistym zamknięciem XX wieku. Po 20 latach kierowania organizacją przez Francuza Jacquesa Félix, nowym sekretarzem generalnym został Hiszpan Miguel Arreche, szef festiwalu lalkarskiego w Tolosie. Prezydentem UNIMA wybrano Margaretę Niculescu, ongiś twórczynię rumuńskiego teatru lalek Tandarica, później współzałożycielkę Institut International de la Marionnette w Charleville-Mézières i - do ubiegłego roku - dyrektora tamtejszej szkoły lalkarskiej.

Trwający blisko tydzień kongres był okazją do podsumowania działalności UNIMA w ostatnich czterech latach oraz wytyczenia planów na najbliższy czas. Zatwierdzono nowy statut stowarzyszenia, precyzujący funkcjonowanie UNIMA, choć w dość powszechnej opinii zbyt skomplikowany i nazbyt szczegółowy; wybrano nowe władze, w których znaleźli się przedstawiciele aż 5 krajów Europy Środkowej: Chorwacji, Czech, Polski, Rumunii, Słowacji i Węgier; nadano tytuły honorowych członków UNIMA wybitnym artystom z kilkunastu krajów, wśród nich Leokadii Serafinowicz; określono priorytetowe zadania UNIMA, akcentując pierwszoplanowe znaczenie redagowanej przez prof. Henryka Jurkowskiego Światowej Encyklopedii Teatru Lalek, której próbną zeszyt ukazał się z okazji Kongresu; ustanowiono międzynarodowy dzień teatru lalek (datę określili w najbliższym czasie Komitet Wykonawczy UNIMA); powołano komisje uni-mowskie, wśród nich nowe: festiwalową oraz wymiany kulturalnej.

Kongresowi UNIMA towarzyszył światowy festiwal teatrów lalek, na którym Polskę reprezentowały teatry: Cinema (z przedstawieniem *Billard*) oraz Scena Plastyczna KUL Leszka Mądzika (*Wrota*), ponadto z nowymi spektaklami wystąpili m.in. francuska grupa Amoros et Augustin, holenderski Stuffed Puppet Theatre oraz Dondoro z Japonii. W nurcie teatrów tradycyjnych wystąpili m.in. Chińczycy z teatrem cieni, pokazano indonezyjskie wayangi, marionetkowy niemiecki teatr rodziny Kressig-Dombrowsky oraz The best of Obrazcow's art z Moskwy, zpowiadające przyszłoroczne uroczystości stulecia urodzin Sergieja Obrazcowa.

XIX Kongres UNIMA odbędzie się w 2004 roku w Rijecie (Chorwacja).

(mw)

Nowe władze UNIMA

Prezydent - Margaretă Niculescu (Rumunia, 90 głosów)
Wiceprezydent - Dadi Pudumjee (Indie, 71 głosów)
Wiceprezydent - Anthony Vincent (USA, 59 głosów)

Sekretarz Generalny - Miguel Arreche (Hiszpania, 96 gł.)

Komitet Wykonawczy UNIMA:

Oskar Caamano (Argentyna), Magda Modesto (Brazylia), Livija Kroflin (Chorwacja), Jacques Felix (Francja), Gerd Taube (Niemcy), Penny Francis (Wielka Brytania), Geza Balogh (Węgry), Dadi Pudumjee (Indie), John McCormick (Irlandia), Mona Vilg (Norwegia), Marek Waszkiel (Polska), Claire Voisard (Kanada), Margaretă Niculescu (Rumunia), Ida Hledikova (Słowacja), Alberto Cebreiro (Hiszpania), Miguel Arreche (Hiszpania), Stanislav Dubrava (Czechy), Anthony Vincent (USA).

Komisje UNIMA:

1. Komisja Publikacji i Komunikacji - Penny Francis
2. Komisja Nauczania i Kształcenia Zawodowego - Marek Waszkiel
3. Komisja Badań Naukowych - John McCormick
4. Komisja Edukacji przez Lalki - Livija Kroflin
5. Komisja Statutowa - Vincent Anthony
6. Komisja Wymiany Kulturalnej - Alberto Cebreiro
7. Komisja Amatorska - Jacques Felix
8. Komisja Festiwalu - Stanislav Doubrava
9. Komisja Poszukiwania Źródeł Finansowania odpowiedzialny: Miguel Arreche, sekretarz generalny
10. Komisja Ameryki Łacińskiej - Oscar Caamano
11. Komisja Azji - Dadi Pudumjee
12. Komisja Afryki odpowiedzialny: Miguel Arreche, sekretarz generalny
13. Komisja Europy - Gerd Taube

Travelers Club of Unima

Komisja Europejska UNIMA wystąpiła z projektem "Travelers Club of UNIMA". Zgodnie z założeniami pomysłodawców przyjaciele z UNIMA z kraju, do którego zawiatają inni członkowie organizacji będą pomagali w nawiązaniu kontaktów, pełniąc jednocześnie funkcję tłumaczy. Do klubu należałoby być członkowie chętni do niesienia takiej pomocy.

Zainteresowani taką formą współpracy powinni zgłosić się do:

Alberto Cebreiro
Europe Commission
Ronda del Port,5 -Pta.7
46128 - Alboraya - (Valencia)
Spain
Fax: +34 96 355 51 37
e-mail:alberto.ce@telefon.es

W deklaracji członka gotowego przystąpić do „Travelers Club of UNIMA” muszą znaleźć się następujące dane:

- imię i nazwisko
- data urodzenia
- dokładny adres
- numer telefonu, faxu, e-mail
- informacja nt. znajomości języków obcych
- informacja nt. związków z teatrem lalek

Wszystkie dane zostaną wpisane do rejestru klubowego, który na bieżąco będzie uzupełniany i uaktualniany.

Każdy członek UNIMA, który zechce skorzystać z tej formy pomocy, niezależnie od tego czy będzie podróżował z teatrem czy indywidualnie, osobiście zostanie powiadomiony o tym z kim może się skontaktować w kraju, do którego zamierza wyjechać.

Komisja Europejska będzie wdzięczna za informacje i opinie na temat doświadczeń członków współpracujących w ramach „Travelers Club of UNIMA”.

Stypendia UNIMA

Komisja Europejska UNIMA informuje o możliwości składania wniosków o stypendia umożliwiające członkom udział w charakterze obserwatorów w festiwalach lalekarskich. Wolne są jeszcze miejsca na imprezach lalekarskich, które odbędą się w:

Zagrzebiu - Chorwacja, wrzesień 2000
Bańskiej Bystrzycy - Słowacja, wrzesień 2000
Tolosa - Hiszpania, listopad 2000
Alicante - Hiszpania, grudzień 2000

Zainteresowani powinni skierować wniosek (w języku angielskim) do p. Alberto Cebreiro (adres powyżej). Dodatkowo trzeba dołączyć curriculum vitae w języku polskim i angielskim. Warunkiem do rozpatrzenia prośby jest rekomendacja Centrum Narodowego UNIMA, dlatego też wcześniej należy zwrócić się do Zarządu POLUNIMA o jej wydanie.

Zarząd POLUNIMA przypomina o wpłacaniu składek członkowskich.

Zmianie uległ numer konta bankowego. Aktualny numer konta to:

6210203352 125920412 Bank PKO BP I Oddział w Łodzi

Lalki Świata

Z Kongresem UNIMA w Magdeburgu zbiegło się wydanie książki *L'art mondial de la marionette (The Worldwide Art of Puppetry)* przygotowanej przez Marka Waszkiela i kierowaną przez niego Komisję Komunikacji i Publikacji UNIMA.

Znakomita edytorsko publikacja, o zwracającej uwagę szacie graficznej (proj. Michał i Łukasz Kliś) jest cennym źródłem wiedzy o światowym lalkarstwie. Książka składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza zawiera podzielone na szczegółowe zagadnienia artykuły i wypowiedzi artystów, m. in. Petra Mataska, Leszka Mądziaka, Jana Dvoraka, Zygmunta Smandzika, Luca Amoros, Petara Schumana i Stephena Mottrama. Poszczególne zagadnienia opracowali: Brunella Eruli, Penny Francis i Michael Meschke. W tej części zamieszczono też artykuł Henryka Jurkowskiego "Język lałki".

W części II Margareta Niculescu pisze o historii UNIMA, a informacje te uzupełnia kronika unimowska (kongresy, konferencje, spotkania), wykaz honorowych członków UNIMA i radców UNIMA z poszczególnych krajów. Część III zawiera wykaz wszystkich narodowych centrów UNIMA, czasopism lalkarskich, szkół teatralnych i szkół filmu animowanego, a także odbywających się w świecie festiwalu lałkowych. Książkę zamykają noty biograficzne autorów zamieszczonych publikacji, a uzupełniają fotografie artystów, działaczy UNIMA oraz zdjęcia z przedstawień teatralnych.

Wielość tekstów o teatrze lalek a także niezwykle bogata część dokumentacyjna (po raz pierwszy opublikowana w takim zakresie i formie) sprawia, że książka Marka Waszkiela stanie się z pewnością niezbędną każdemu, kto interesuje się sztuką lalkarską.

Publikacja zawiera teksty w języku francuskim i angielskim, a nabyć ją można za pośrednictwem POLUNIMA.

Nowości wydawnicze

- *Antologia klasycznych tekstów teatru lalek* red. Henryk Jurkowski
- próbny zeszyt *Encyklopedii Teatru Lalek* przygotowywanej pod redakcją Henryka Jurkowskiego
- w serii "Lalkarze" tomik nr 25: *Bogumił Pasternak* w opracowaniu Marka Waszkiela

W przygotowaniu kolejne tomiki serii *Lalkarze*:

- *Ali Bunsch* (oprac. Honorata Sych)
- *Monika Snarska* (oprac. Joanna Rogacka)
- *Wacław Kondek* (oprac. Honorata Sych)
- *Władysław i Zofia Jaremowie* (oprac. Bożena Chmylak)
- *Anna Proszkowska* (oprac. Arkadiusz Klucznik)

Zmarli

Aniela Pasternak, 26 kwietnia w Katowicach w wieku 65 lat - aktorka Teatru Baj w Warszawie (1958-64) i Śląskiego Teatru Lalki i Aktora "Ateneum" w Katowicach (1964-2000).

Alfred Ryl-Krystianowski, 4 czerwca w Krakowie w wieku 80 lat - aktor Teatru "Grotoska", autor sztuk, tłumacz.

Festiwale * Spotkania * Przeglądy * Konfrontacje

Teatralne Gliwice

Od wielu lat Teatr Muzyczny w Gliwicach jest organizatorem teatralnych spotkań, coraz bardziej znaczących dla polskiego środowiska teatralnego. W marcu (13-19.03) odbyły się VI Dziecięce Spotkania Teatralne, do udziału w których zaproszono sześć teatrów lałkowych. Warszawska "Lalka" pokazała "Odyseję" w reż. O. Spisaka, Teatr Witak z bielskiej Baniakuki widowisko "Kopyto i Kwak" w reż. L. Chojnackiego, katowickie "Ateneum" "Śpiącą królową" w reż. P. Nosalka i "Planetę K-DRON" w reż. Janusza Kapusty, krakowska "Grotteska" - "Księga Dobrej Nadziei" w reż. A. Weltschka, "Baj Pomorski" z Torunia "Kopciuszka", a Teatr Animacji z Poznania przedstawienie "O diabełku Widelku" w reż. L. Chojnackiego. W maju Gliwice były gospodarzem kolejnych już XI Gliwickich Spotkań Teatralnych, w czasie których w Ruinach Teatru Miejskiego, w Teatrze Muzycznym i na ulicach miasta wystąpiło kilkanaście teatrów z najciekawszymi widowiskami ostatniego sezonu. Wśród nich znalazło się m.in. najnowsze przedstawienie "Wierszalina" - "Ofiara Wilgefortis" Piotra Tomaszuka, oparte na motywach średniowiecznej legendy i powieści Olgi Tokarczuk "Dom dzienny, dom nocny" (scen. Mikołaj Malesza, muz. Waldemar Wróblewski).

Festiwalowi towarzyszył koncert muzyki Jerzego Chruścińskiego "Czymże jest nasze życie?", a także zaaranżowana specjalnie dla Ruin Teatru Miejskiego wystawa scenograficzna "Widzieli swój teatr ogromny", przygotowana przez katowickie Centrum Scenografii Polskiej

"Ofiara Wilgefortis"
scen. M. Malesza

Spotkaniem towarzyszyła, tak jak w poprzednich edycjach, sesja naukowa "Współczesny teatr lalek w perspektywie przemian twórczości i odbioru". Do wygłoszenia referatów zaproszono reżyserów, scenografów, kompozytorów i naukowców. Referaty dotyczące przemian w dramaturgii teatru lalek wygłosili: prof. dr hab. Henryk Jurkowski i dr Ryszard Waksmund, zmiany w dziedzinie inscenizacji przedstawili prof. Wiesław Hejno i Krzysztof Rau, referaty dotyczące wpływu scenografii na zmiany zachodzące w teatrze lalek wygłosiły Joanna Braun i Jadwiga Mydlarska-Kowal, a kompozytorzy Krzysztof Dzierma i Zbigniew Karnecki podzielili się refleksjami dotyczącymi roli muzyki w spektaklu teatralnym.

Podczas Spotkań odbyła się promocja książki w opracowaniu Henryka Jurkowskiego "Antologia klasycznych tekstów teatru lalek".

(AT)

Teatr w Willi Decjusza

W czerwcu Wrocławski Teatr Lalek uczestniczył w Plenerze Teatralnym w Willi Decjusza w Krakowie, gdzie 17.06 koneserom teatru poezji pokazał spektakl "Recycling" oparty na tekstach Tadeusza Różewicza w reż. Wiesława Hejny. Widowisko zagrane zostało obok "Deballage-Rozpakowanie" Józefa Szajny (rzeszowski Teatr Siemaszkowej), "Sposobu na poezję" (aktorów Teatru Muzycznego z Gdyni, Komedi i Romy z Warszawy) oraz "Ty za blisko" Wacława Oszajcy (Teatr Polski z Poznania). W tym znakomitym towarzystwie wrocławianie wzbudzili wyróżniające ich zainteresowanie plenerowej publiczności.

(ML)

Spotkania Szkół Teatralnych

W kwietniu (6-8.04) Wydział Lalkarski we Wrocławiu był gospodarzem V Międzynarodowych Spotkań Szkół Teatralnych Wydziałów Lalkarskich. W spotkaniach uczestniczyli nauczyciele i studenci szkół teatralnych z Anglii - The Central School of Speech and Drama, Londyn z pokazem "Materialization" i Rosji - Instytut Teatralny w Jarosławiu z "Opowieścią o królu Herodzie" i Akademia Sztuki Teatralnej w Sankt Petersburgu z "Sadem" wg Boccaccia. Szkoła białostocka zaprezentowała pracę warsztatową z gry aktora z lalką - "Małąką Czarownicę" O. Pressiera i pokaz przygotowany przez studentkę reżyserii - "Ondraszka", a studenci wrocławscy 3 przedstawienia dyplomowe: "Natrętnego Księcia", "Murzynów" i "O królownie co spać nie chciała". Uczelnie prezentowały prace warsztatowe, pokazy egzaminacyjne i przedstawienia dyplomowe. Wszystkie przedstawienia były odzwierciedleniem poszukiwania kierunków kształcenia aktora dla nowoczesnej, szerokiej formuły teatru i aktorstwa lałkowego.

Kontrapunkt '2000

Po raz 25 odbył się w Szczecinie (10-14 maja) Ogólnopolski Przegląd Teatrów Małych Form "Kontrapunkt", w którym nasze środowisko reprezentował Teatr Ognia i Papieru z "Drzeniem" Grzegorza Kwiecińskiego, szczecińska "Płeciuga" z widowiskiem "Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci?" Anety Wróbel w reż. Anny Augustynowicz (nagroda za rolę dla Janusza Słomińskiego) oraz Klinika Lalek z Wolimierza z "Kosmosagą o naczyniu wszechmiłości" oraz "Paradą". Wielką Nagrodę Publiczności otrzymał spektakl "Oskar i Ruth" Teatru Kriket z Chorzowa.

Puławskie Spotkania

Po raz 32 odbyły się w Puławach (w dniach 25-28.05) Ogólnopolskie Spotkania Lalkarzy. Uczestniczyły w nich 13 teatrów z miejscowości: Łomża, Świdnik, Bielsko-Biała, Zamść, Szydłowiec, Trawniki, Klucze, Nowe n. Wisłą, Biela Podlaska, Oleśnica i Dołhobrody. Na do widzenia Teatr "CoNieco" zaprezentował "Słowika" Hansa Christiana Andersena w reż. Mariana Oldziejewskiego.

Premiery * Premiery * Premiery * Premiery

w lutym

Teatr Lalki i Aktora "Kubuś", Kielce:
"Tajemnicze znaki" - Lech Konopiński, Włodzimierz Ści-
skowski, Reż. Irena Dragan, scen. Aleksander A. Łabiniec,
muz. Teresa Ostaszewska, chor. Kazimierz Knol.
Premiera 10 lutego.

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:
"Szalapatki" - Janusz Ryl-Krystianowski, Reż. Janusz Ryl-
Krystianowski, scen. Jacek Zagajewski, muz. Krzysztof Ar-
ciszewski, chor. Władysław Janicki.
Premiera 26 lutego.

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:
"Trzej muszkietierowie" - wg Aleksandra Dumasa, adapt.
Krystyna Modrzejewska, Piotr Nosalek, Reż. Piotr Nosalek,
scen. Dasza Nasvedova (dekoracje), Eva Kotkova
(kostiumy), muz. Pavel Helebrand.
Premiera 20 lutego.

Teatr Animacji, Poznań:
"Nieobecny" czyli kilka scen z życia rodziców" - Krystyna
Cholewicka, Reż. Jerzy Moszkowicz, scen. Jacek Zaga-
jewski, muz. Robert Łuczak.
Premiera 13 lutego.

Teatr Lalek "Rabcio", Rabka:
"Opowieści pana Andersena". Adapt. reż. scen. Grzegorz
Kwieciński, muz. Bogdan Szczepański.
Premiera 26 lutego.

Teatr Lalek "Płeciuga", Szczecin:
"Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci?" - Aneta
Wróbel, Reż. Anna Augustynowicz, współpr. Zbigniew Nie-
cikowski, scen. Marek Braun, muz. Jacek Ostaszewski.
Premiera 25 lutego.

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:
"Kopciuszek" - wg Eugeniusza Szwarca, Adapt. i reż. Euge-
niusz Koterta, scen. Grażyna Graszka, Stanisław Echaust,
muz. Zbigniew Karnecki.
Premiera 25 lutego.

Teatr Lalek "Guliwer", Warszawa:
"Tymoteusz wśród ptaków" - Jan Wilkowski, Reż. Alina
Skłepko-Gielnińska, scen. Halina Zalewska-Słobodzianek,
muz. Krzysztof Dziema.
Premiera 19 lutego.

Unia "Teatr Niemożliwy", Warszawa:
"Powtórka z Wesela" - adapt. Krystyna Żuchowska, Marek
Chodaczyński, Insc. i reż. Marek Chodaczyński, scen. Grze-
gorz Durlik, muz. Bogdan Szczepański.

w marcu

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:
"Kot w butach". Scen. reż. teksty piosenek Michał Rosiński,
scen. Barbara Ptak, muz. Andrzej Hudziak, chor. Henryk
Konwiński.
Premiera 31 marca.

Teatr "Miniatura", Gdańsk:
"Koziołek Matołek" - Kornel Makuszyński, Adapt. reż. teksty
piosenek Czesław Sieńko, scen. Jacek Zagajewski, muz.
Robert Łuczak, chor. Władysław Janicki
Premiera 25 marca.

Śląski Teatr Lalki i Aktora "Ateneum", Katowice:
"Do trzech razy sztuka" - Edmund Wojnarowski, Reż. Ed-
mund Wojnarowski, scen. Aleksander A. Łabiniec, muz. Piotr
Sowiński.
Premiera 27 marca.

Teatr "Groteska", Kraków:
● "Szelmostwa Lisa Witalisa" - Jan Brzechwa, Adapt. i reż.
Bogdan Ciosek, scen. Grażyna Zubrowska, muz. Paweł Mo-
szumański, chor. Tomasz Gołębiowski.
Premiera 5 marca.
● "Bader, trzy dania" - Rafał Maciąg.
Premiera 19 marca.

Teatr Maska, Rzeszów:
"Balladyna" - Juliusz Słowacki, Reż. Maciej K. Tonders, scen.
Aleksander A. Łabiniec, muz. Paweł Sowiński.
Premiera 26 marca.

Teatr Lalki "Tęcza", Słupsk:
"Zaczarowany krokus" - Małgorzata Kamińska-Sobczyk, Insc.
i reż. Małgorzata Kamińska-Sobczyk, scen. Agnieszka Łaza-
rska-Dębowska, muz. Jerzy Stachurski, chor. Lidia Bień.
Premiera 26 marca.

Teatr "Baj Pomorski", Toruń:
"Kruk" - Carlo Gozzi, Przekł. Halina Kalita, Reż. Aleksiej Le-
liawski, scen. Aleksander Wachramiejew, muz. Władimir Kon-
drusewicz.
Premiera 12 marca.

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:
"Drugie przygody Kubusia Puchatka" - wg A.A. Milne, Układ
tekstu, Insc. i wykonanie Małgorzata Dwornik i Małgorzata Of-
kowska, scen. Stanisław Echaust, muz. Bogdan Szczepański.
Premiera 27 marca.

Teatr Baj, Warszawa:
"Kopciuszek" - Eugeniusz Szwarz, Przekł. Irena Lewandow-
ska, Witold Dąbrowski, Reż. Jan Plewako, scen. Urszula Ku-
bicz-Fik, muz. Leszek Żuchowski.
Premiera 25 marca.

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:
"Recycling" - Tadeusz Różewicz, Reż. Wiesław Hejno, oprawa
scen. Beata Fertala.
Premiera 26 marca.

Lubuski Teatr im. Leona Kruczkowskiego, Zielona Góra:
"Księżniczka na ziarnku grochu" - H.Ch. Andersen, Reż. Joan-
na Łupinowicz, scen. Teresa Nowicka, muz. Krzesimir Dębski,
chor. Kazimierz Knol.
Premiera 12 marca.

w kwietniu

Białostocki Teatr Lalek, Białystok:
"Tymoteusz wśród ptaków" - Jan Wilkowski, Reż. Andrzej Za-
boraki, scen. Wiesław Jurkowski, muz. Romuald Kozakiewicz.
Premiera 14 kwietnia.

Teatr "Groteska", Kraków:
"Księżniczka z Andersena" - wg Andersena, Reż. Adolf Welt-
schek, scen. Jan Burnat, muz. Paweł Moszumański, chor. To-
masz Gołębiowski.
Premiera 30 kwietnia.

Premiery * Premiery * Premiery * Premiery

Scena "OF" Groteska - Formacja Chatelet:
"Dziwny Dziwny". Reż. Formacja Chatelet, oprac. muz. Adam Grzanka, chor. Anna Klos, Sabina Pyka.
Premiera 9 kwietnia.

Teatr Lalek "Arlekin", Łódź:
"Wielkomilud" - Roald Dahl. Przekł. Michał Kłobukowski, adapt. i reż. Piotr Bikont, scen. Aleksander Janicki, muz. Krzysztof Knittel.
Premiera 15 kwietnia.

Teatr Animacji, Poznań:
"Kubuś Puchatek" - A. A. Milne. Przekł. Irena Tuwim, adapt. Tadeusz Pajdała. Reż. Janusz Ryl-Krystianowski, scen. Mikołaj Malesza, muz. Robert Łuczak.
Premiera 30 kwietnia.

Teatr "Baj Pomorski", Toruń:
"Baśń o zaklętym kaczorze" - Maria Kann. Reż. Konrad Szachnowski, scen. Bogusława Biliczak, muz. Jerzy Stachurski.
Premiera 30 kwietnia.

Teatr Lalek "Gulliver", Warszawa:
"Niebieski ptak" - Maurycy Maeterlinck. Adapt. i reż. Andrzej Rozhin, scen. Pavel Hubicka, muz. Tadeusz Woźniak.
Premiera 29 kwietnia.

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:
"Baśń o biednym Jasiu" - Konrad Dworakowski, Beata Pejcz. Reż. Beata Pejcz, scen. Paweł Pawlak, muz. Jan Walczyński.
Premiera 16 kwietnia.

w maju

"Teatr Baniałuka" - Ośrodek Teatralny, Bielsko-Biała:
"Cudze grzechy" - Lucyna Sypniewska. Reż. Lucyna Sypniewska, scen. Zespół, muz. Astor Piazzolla.
Premiera 28 maja.

Teatr Lalki i Aktora "Kubuś", Kielce:
"Pinokio" - Carlo Collodi. Przekł. Zofia Jachimecka, adapt. i reż. Artur Zajt, scen. Urszula Kubicz-Fik, muz. Jacek Stankiewicz.
Premiera 13 maja.

Teatr "Groteska", Kraków:
"Oblędna opowieść". Scen. i reż. Krzysztof Niedźwiedzki.
Premiera 26 maja.

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:
"Urodziny Kubusia Puchatka" - wg A. A. Milne'a. Adapt. i reż. Krystyna Jakóbczyk, scen. Zofia Czachlewska-Ossowska, muz. Piotr Salaber, chor. Henryk Konwiński.
Premiera 13 maja.

Teatr Lalek "Pleciuga", Szczecin:
"Historia księcia Pipo" - Pierre Gripari. Przekł. Grażyna Szadkowska, adapt. i reż. Aleksander Maksymiak, scen. Jądwiaga Mydlarska-Kowal, Aleksander Maksymiak, muz. Zbigniew Karnecki, ruch scen. Zygmunt Zdanowicz.
Premiera 19 maja.

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:
"Czerwony Kapturek" - wg Jana Brzechwy. Realizacja Zespół pod kier. Dariusza Rosanowskiego, scen. Stanisław Echaust, muz. Bogdan Szczepański, teksty piosenek Sabina Tumidałska.
Premiera 26 maja.

Teatr Baj, Warszawa:
"Czarnoksiężnik z Krainy Oz" - Lyman Frank Baum. Przekł. Stefania Wortman, adapt. Teresa Ogrodzińska. Reż. Krzysztof Niesiołowski, scen. Jerzy Michalak, muz. Bogumił Pasternak, Jerzy Stachurski.
Premiera 10 maja.

Teatr Lalka, Warszawa:
"Faust i inni" - Maciej Wojtyłyszko. Reż. Maciej Wojtyłyszko, scen. Iza Toroniewicz, muz. Jerzy Derfel, chor. Tadeusz Wiśniewski.
Premiera 20 maja.

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:
"Komedia Puncta". Przekł. Grzegorz Sinko. Reż. Wiesław Hejno, scen. Beata Fertala, oprac. muz. Zbigniew Piotrowski.
Premiera 6 maja w Hamburgu.

w czerwcu

Białostocki Teatr Lalek, Białystok:
"Rozmowy z diabłem" - Leszek Kołakowski. Adapt. i reż. Wojciech Szlachowski, scen. Grzegorz Malecki, muz. Krzysztof Dzierma.
Premiera 18 czerwca.

Teatr Maska, Rzeszów:
● "Dekameron" - Giovanni Boccaccio, adapt. Jan Wilkowski. Reż. Arkadiusz Klucznik, scen. Monika Polak-Luścińska, muz. Paweł Sikora.
Premiera 4 czerwca.

● "Na jagody" - Maria Konopnicka. Reż. Halina Borowiak, scen. Zofia Czachlewska-Ossowska, muz. Teresa Ostaszewska.
Premiera 25 czerwca.

Teatr Lalki "Tęcza", Słupsk:
"Jak zdobyć korzec złota czyli bezceństwa Pana Klausa" - H. Ch. Andersen, adapt. Waldemar Zyszkiewicz. Insc. i reż. Maciej Tondera, scen. Elżbieta Oyrzanowska-Zielonacka, muz. Piotr Sowiński.
Premiera 24 czerwca.

Teatr Lalek "Gulliver", Warszawa:
"Pinokio" - Carlo Collodi. Adapt. i reż. Zbigniew Głowacki, scen. Pavel Hubicka, muz. Krzysztof Dzierma.
Premiera 24 czerwca.

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:
"Punch-Pulcinella-Pietruszka". Reż. Wiesław Hejno, scen. Beata Fertala, oprac. muz. Zbigniew Piotrowski.
Premiera 25 czerwca.

Lubuski Teatr im. Leona Kruczkowskiego, Zielona Góra:
"Awantura o Basię" - Kornel Makuszyński. Adapt. reż. choreog. Daniel Kustosik, scen. Anna Bobrowska-Ekiert, muz. Maciej Szymański.
Premiera 1 czerwca.

Nagrody * Nagrody * Nagrody * Nagrody * Nagrody

Złota Maska dla Jadwigi Mydlarskiej-Kowal

Jadwiga Mydlarska-Kowal podbiła Śląsk! Spośród twórców teatru ocsnianych za rezultaty artystyczne ostatniego sezonu uznana została za bezspornie najciekawszą indywidualność twórczą, a realizowane przez nią na Śląsku scenografie wpisały ją w krąg laureatów Złotej Maski – nagrody artystycznej przyznawanej w woj. śląskim przez lokalne media. Artystkę uhonorowano nagrodą za scenografie do spektakli "Opera za trzy grosze" i "Rewizor" w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu oraz za "Przemianę" zrealizowaną w Teatrze Bez Sceny w Katowicach.

Jadwiga Mydlarska-Kowal – scenograf, malarz, grafik – jest absolwentką Wydziału Malarstwa i Grafiki krakowskiej ASP. Po kilkuletnim okresie współpracy z Wytwórnią Filmów Fabularnych we Wrocławiu, w 1981 roku związała się z wrocławskim Teatrem Lalek, gdzie z Wiesławem Hejną zrealizowała m.in. słynny spektakl o władzy: "Proces" Kafki, "Gyubala Wahazara" Witkacego i "Niedokonania" wg Kafki. Od wielu lat współpracuje też ze scenami dramatycznymi w Polsce i za granicą, bierze udział w zbiorowych i indywidualnych wystawach malarstwa, grafiki i rzeźby – jej prace były pokazywane m. in. na Quadriennale w Pradze. W ostatnich latach często współpracuje z Jackiem Bunschtem, który był reżyserem wszystkich nagrodzonych Złotą Maską spektakli.

Pałacowi zwycięzcy

W dniach 29 maja - 4 czerwca odbywał się zorganizowany przez "Lalkę" II Warszawski Pałac Teatralny. Do udziału w przeglądzie zaproszono Białostocki Teatr Lalek z widowiskami "Scrooge czyli opowieść o duchu wigilijnym" i "Amelka, bóbr i król na dachu", Teatr Animacji z Poznania z "Kotem w butach", Teatr "Baj Pomorski" z Torunia z "Krukiem" i łódzki "Ariekin" z "Księciem Portugali". Poza konkursem "Lalka" pokazała "Odyseję". Grand Prix-Nagrodę Publiczności zdobył Białostocki Teatr Lalek za spektakl "Amelka, bóbr i król na dachu" Tankreda Dorsta i Ursuli Ehler w reż. Petra Nosalka, scen. Pavla Hubicki i z muz. Krzysztofa Dzierny. W głosowaniu publiczności drugie miejsce zajęł też Białostocki Teatr Lalek za "Scrooge'a" wg Karola Dickensa w reż. Andrzeja Rozhina, scen. Joanny Pielat-Rusinkiewicz, z muz. Krzysztofa Dzierny.

Nagrody z Walizki

Po raz trzynasty odbywał się w dniach 7-9 czerwca Międzynarodowy Festiwal Teatru w Walizce w Łomży. Wystąpiło 10 teatrów: 7 z Polski (katowickie "Ateneum" z "Balladą o bochenku chleba", Montownia z "Za-bawą", Unia-Teatr Niemożliwy z "Powtórką z Wesela", Teatr Akt z "Dzielnym Ołowianym Żołnierzykiem", Teatr Lalki i Aktora z Wałbrzycha z "Przygodami Kubusia Puchatka", "Rabcio" z "Opowieściami Pana Andersena" i BTL z "Szewczykiem Dratewką") oraz 3 zagraniczne (Divadlo v Kufri ze Słowacji z "Jankiem Hraškem", Chmielnicki Teatr Lalek z Ukrainy z "Czumackim szlakiem" oraz Iwanowski Teatr Lalek z Rosji z "Wiedźmami", Jury w składzie: Liliana Bardijewska, Irena Jun, Adam Kilian (przewodniczący), Stanisław Ochmański, Marek Waszkiel przyznało nagrody:

Nagrodę Prezydenta Miasta Łomży Chmielnickiemu Teatrowi Lalek z Ukrainy za inscenizację, plastykę i aktorstwo w spektaklu "Czumacki szlak"

Nagrodę Telewizji Polskiej SA Oddział w Białymstoku Iwanowskiemu Teatrowi Lalek za reżyserię i plastykę w spektaklu "Wiedźmy"

Nagrodę Fundacji Kultury w Warszawie Teatrowi Akt z Warszawy za plastykę i ruch w spektaklu plenerowym "Dzielnym Ołowianym Żołnierzykiem"

Nagrodę Polskiego Radia Białystok Teatrowi Montownia za zespołowe aktorstwo w spektaklu "Zabawa"

Nagrodę Gazety Współczesnej w Białymstoku Białostockiemu Teatrowi Lalek za realizację idei zabawy teatralnej w spektaklu "Szewc Dratewka"

Nagrodę Starosty Powiatu Ziemskiego Elenie Iwanowej i Borysowi Nowikowowi za aktorską interpretację polskiej wersji spektaklu "Wiedźmy"

10 tysięcy dolarów

W dniach 29 kwietnia - 4 maja trwał w Bielsku-Białej XIX Międzynarodowy Festiwal Sztuki Lalkarskiej. Przyznano następujące nagrody:

Grand Prix – Nagroda Publiczności "Kabaret Givzozel", The Givzozet Royalty, Izrael (5000 USD – Nagroda Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego)

Nagroda Banku Handlowego w Warszawie S.A (2000 USD) - "Urbild", Teatr Buchty a Loutki z Pragi (Czechy)

Nagroda Prezydenta Miasta Bielska-Białej (2000 USD) - "Exit. Fantazja Hamleta", Figurentheater Wilde&Vogel, Stuttgart (Niemcy)

Nagroda Dyrektora Festiwalu (1000 USD) - "Con anima", Teatr Mikropodium, Budapeszt (Węgry)

Dyplom Honorowy POLUNIMA – Michael Vogel, Figurentheater Wilde&Vogel, Stuttgart (Niemcy) za koncepcję inscenizacyjno-plastyczną oraz aktorskie spełnienie w przedstawieniu "Exit. Fantazja Hamleta"

Wyróżnienie Honorowe Stowarzyszenia Sztuka Teatr – "Exit. Fantazja Hamleta", Figurentheater Wilde&Vogel, (Niemcy).

Nagroda Honorowa redakcji gazety festiwalowej – "Smutny Książę", Teatr Lalek, Banja Luka (Republika Serbska).

Nagrody * Nagrody * Nagrody

Wyróżnienia dla dramaturgów

W czerwcu rozstrzygnięto kolejny (jedenasty) Konkurs na Sztukę Teatralną dla Dzieci i Młodzieży organizowany przez poznańskie Centrum sztuki dziecka. Jury w składzie: Ernest Bryll, Zbigniew Dziegieł, Zbigniew Rudziński, Jan Skońnicki, Piotr Tomaszuk po przeczytaniu nadesłanych 48 prac postanowiło nie przyznawać nagród, a wyróżnić 10 sztuk. Wyróżnienia otrzymali:

Wyróżnienie I stopnia:

Krystyna Chołoniewska za sztukę "Czyja to ryba, czyj to ptak".

Wyróżnienia II stopnia:

Stawomir Animucki - "Przed wiatrą"

Radosław Figura - "Głupotki"

Stanisław Grabowski - "Pistolet"

Jerzy Rochowiak - "Anioł, diabeł i malarz"

Magda Szymańska - "Złoty"

Wyróżnienie III stopnia:

Liliana Bardjewska - "Sekret krzywego lustra"

Bożena Borek - "Rysunki na pamiętkę"

Stanisław Grabowski - "Pogotowie Puszek"

Elżbieta Jodko-Kula - "Zapis"

Teatr Dzieci Zagłębia w Będzinie zdobył I miejsce za spektakl "Szewczyk Dratwka" na Festiwalu Teatrów dla Dzieci w Krakowie (lutym)

Zygmunt Babiaka, aktora Opolskiego Teatru Lalki i Aktora uhonorowano Złotą Maską - Nagrodą Artystyczną Marszałka Województwa Opolskiego za rolę w przedstawieniu "Królowa Krainy Śniegu" (marzec)

Aktorki Teatru Maska w Rzeszowie Maria Dańczyszyn i Elżbieta Winiarska otrzymały nagrody z okazji 25-lecia pracy artystycznej (marzec)

Izabela Nadobna, aktorka Teatru "Tęcza" w Słupsku otrzymała Nagrodę I stopnia Prezydenta Miasta Słupska (marzec)

Małgorzata Kamińska-Sobczyk, reżyser, autorka sztuk i dyrektorka Teatru "Tęcza" otrzymała nagrodę Teatralną w dziedzinie reżyserii Marszałka Województwa Pomorskiego (marzec)

Eva Farkasova i Jan Zavarsky zostali laureatami nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego - za scenografię do sztuki "Swinopas" zrealizowanej w Teatrze "Miniatura" w Gdańsku (marzec)

Z okazji 55-lecia Teatru „Baj Pomorski” w Toruniu nagrody jubileuszowe otrzymali Izabela Gordon-Sierńko, Jacek Pietruski i Mirosław Szczepański (kwiecień)

Janusz Słonimski, aktor szczecińskiej "Płeciugi" na tegorocznym "Kontrapunkcie" otrzymał nagrodę za rolę żony w spektaklu "Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci" Anety Wróbel (maj)

Teatry za granicą

W marcu (24-26) warszawski Teatr Lalka wystąpił - jako jedyny reprezentant Polski - na festiwalu ASSITEJ "BRAVO 20-00" w Helsinkach (Finlandia) ze spektaklem "Rudy Dżil i jego pies" J.R.R. Tolkiena w reż. Ondreja Spisaka. Z tym samym spektaklem Lalka reprezentowała też Polskę na Międzynarodowych Spotkaniach Teatrów Grupy Wyszehradzkiej w Nitrze (Słowacja), które odbywały się na przełomie marca i kwietnia br.

Teatr Ognia i Papieru Grzegorza Kwiecińskiego prezentował swój najnowszy spektakl - "Drzenie" - na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalkowych w Troisdorfie (Niemcy, 30-30.03 - 4.04).

W dniach 21-27 kwietnia słupski Teatr "Tęcza" gościł z przedstawieniem "Igraszki z bajką" Małgorzaty Kamińskiej-Sobczyk na Białorusi - w Witebsku i Grodnie, a w dniach 25-30 maja "Tęcza" odwiedziła Teatr Lalek w Kownie (Litwa) ze spektaklem "Baśń o..." w reż. Małgorzaty Kamińskiej-Sobczyk.

6-7 maja na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Hamburgu (Niemcy) Wrocławski Teatr Lalek prezentował "Komedję Pucha" w reż. Wiesława Hejny.

Teatr Lalek "Płeciuga" ze Szczecina w dniach 21-28 maja gościł na tournée w Belgii z przedstawieniem "Trzy bajki o smoku" Miłady Mostowej w reż. Dariusza Kamińskiego.

Na Światowym Festiwalu Sztuki Lalkarskiej w Pradze (Czechy) "Baj Pomorski" z Torunia pokazał "Małego Księcia" w reż. Romualda Wiczy-Pokojskiego (8 czerwca) oraz "Don Kichota" w reż. Ondreja Spisaka, a 29 czerwca zaprezentował w Danii na Festiwalu Sztuki Lalkowej spektakl "Tristan i Izolda - Impresje" przygotowany w ramach Sceny Inicjatyw Aktorskich.

Jubileusze

w marcu

Eryka Grynagiel aktorka Teatru "Tęcza" w Słupsku - 40-lecie pracy artystycznej

Piotr Serafin aktor Teatru "Rabcio" w Rabce - 20-lecie pracy artystycznej

w kwietniu

Teatr "Baj Pomorski" w Toruniu - jubileusz 55-lecia istnienia

Teatr Animacji w Poznaniu - 55-lecie istnienia sceny

Antoni Antoni Kończal dyrektor Teatru Animacji w Poznaniu - 30-lecie pracy w Teatrze Animacji (i 20 lat na stanowisku dyrektora)

Janusz Ryl Krystianowski, reżyser i dyrektor Teatru Animacji w Poznaniu zrealizował swą 55 premierę (jubileuszowym spektaklem był "Kubuś Puchatek")

w maju

Krystyna Milczarek aktorka Olsztyńskiego Teatru Lalek - 45-lecie pracy artystycznej

w czerwcu

Anna Proszkowska aktorka, reżyser, pedagog wrocławskiej PWST obchodziła 75. rocznicę urodzin

Zbigniew Poprawski reżyser i autor sztuk ukończył 70 lat

45 lat Wiesława Hejny

Wiesław Hejno, aktor, reżyser, pedagog. Zagrał ponad 50 ról, wyreżyserował około 60 spektakli; pod jego opieką reżyserką powstało w szkole około 100 prac z przedmiotu aktor z lalką na estradzie. W marcu obchodził jubileusz 45-lecia pracy scenicznej.

Urodził się 10 lutego 1936 roku w Bychawie. Podczas egzaminu maturalnego w III LO w Wałbrzychu zetknął się z ówczesnym dyrektorem miejscowej sceny lalkowej, który zaproponował mu pracę w teatrze. To spotkanie przesądziło o późniejszym wyborze na całe życie. Gdy był abiturient, wciąż marząc o scenie, przerwał studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej, swe kroki skierował do Teatru Lalek, gdzie otrzymał engagement jako adept. Pracując na scenie, w 1959 roku, złożył egzamin eksternistyczny.

Okres wałbrzyski Hejny to nie tylko obecność aktorska w zespole lalkowego teatru objazdowego, lecz także zdobywanie kompetencji reżyserskich, wkrótce wykorzystanych na scenie "Pieprzyka", kabaretu powołanego do życia i prowadzonego przez Hejną. To nadto żywy udział w przedsięwzięciu zainicjowanym przez Klemensa Krzyżagórskiego, jakim była Estrada Poetycka Zespołu Teatru Lalek.

Od sezonu 1966/67 Wiesław Hejno stał się członkiem zespołu Wrocławskiego Teatru Lalek, początkowo jako aktor, a po zdobyciu dyplomu reżyserskiego w 1973 r. - jako reżyser. Reżyserował dla dzieci, ale osobny nurt jego dokonań stanowiły sztuki wystawiane na Małej Scenie dla Dorosłych. Tu realizował swój oryginalny program poszukiwań twórczych, oparty na dążeniu do poszerzenia możliwości ekspresyjnych teatru lalek. Ten kierunek eksperymentowania doprowadził go do sukcesów artystycznych. Jego trylogia "Fenomen władzy", w skład której weszły "Proces" wg Kafki, "Gyubal Wahazar" wg Witkacego i "Faust" wg Goethego, przyniosła teatrowi międzynarodową sławę.

W latach 1968-72, nie zrywając kontaktu ze sceną lalkową, Hejno pracował w Dolnośląskiej Operetce we Wrocławiu. Od 1968 r. zajmowała go też dydaktyka. Początkowo w Studium Aktorskim Teatru Lalek, a następnie na Wydziale Lalkarskim krakowskiej PWST z siedzibą we Wrocławiu, gdzie także był dziekanem i prorektorem. Jego troska o podnoszenie poziomu nauczania i nowatorskie podejście do spraw dydaktyki artystycznej zaowocowały m.in. otwarciem przy Wydziale Aktorskim podyplomowego Studium Reżyserii dla Dzieci i Młodzieży, a przy Wydziale Lalkarskim Studium Aktor-Mim.

W sezonie 1980/81 był konsultantem programowym i reżyserem w łódzkim "Pinokiu", w następnym sezonie wygrał konkurs na stanowisko dyrektora i objął scenę Teatru Lalek we Wrocławiu.

Wiesław Hejno próbował swych sił także poza sceną lalkową. Reżyserował w operze i telewizji, prowadził warsztaty teatralne w Bochum, kształcił reżyserów teatrów amatorskich w Finlandii i reżyserował poza granicami kraju, na scenach b. NRD, RFN i Jugosławii. Jego dokonania artystyczne i manifesty programowe były tematem esejów w wielu czasopiśmie specjalistycznych, m.in. "Figurenteatr", "Bunenkunst", "Novi Prolog".

Dzięki staraniom Wiesława Hejny w 1995 roku rozstrzygnięta się ostatecznie kwestia własności budynku zajmowanego przez Teatr, co plany rozbudowy tego miejsca w placówkę służącą wszechstronnemu rozwojowi młodych odbiorców sztuki pozwoliło z wolna wcielać w życie. Przy teatrze powstało Centrum Sztuki Dziecka, a także zacząłki Muzeum Lalek, dla którego miejsca - ze względu na obfitość kolekcji lalek scenicznych i zbioru rekwizytów - Hejno próbuje poszukiwać poza gmachem teatru. Tym planom towarzyszy też zamiar stworzenia "ogrodu bajek" w parku okalającym teatr.

anim_ełki

10.

Karaluzek coś za bardzo nerwowo przechadza się tam i z powrotem. Wygląda ten jego spacer trochę tak, jak gdyby Karaluzek był którąś z dzwignek maszyny do tkania, co przenosi nitkę stąd dotąd i ani milimetr dalej czy bliżej.

- Czy ty się tak czymś denerwujesz - pyta go Flakonik - czy też się może po prostu czegoś boisz.

- Boję się, bo już mnie nic, a nic nie denerwuje - odpowiada na to Karaluzek.

- Aaa! Czyli jedno i drugie równocześnie - podchwytuje Flakonik i zastanawia się bardzo życzliwie, bo chciałby już bardzo konkretnie pomóc Karaluzkowi. W tej swojej życzliwości daje się jednakże wyprzedzić przez Uszko Filizanki o gumę, jak powiadają ci, co jeżdżą na rowerach.

- To się może przestań bać i wtedy zdenerwowanie samo przejdzie - doradza Uszko.

- A cóż ty za wierutne bzdury znowu opowiadasz - nie wytrzyma Wątpliwość. - Karaluzka przecież właśnie nic już nie denerwuje i to jest powodem jego obaw. Jedno ponieważ brak drugiego.

- Ona jest niemożliwa z tym swoim wścibstwem, wszędobylstwem i tym takim wymądrzaniem się i wtrącaniem się ciągłym w nieswoje sprawy - oburza się Uszko Filizanki.

- Ale tym razem to ona ma świętą rację - Flakonik staje zdecydowanie po stronie Wątpliwości, a jej w to tylko graj. Jakby ją kto na sto koni wsadził.

- Karaluzek odczuwa brak stabilności wewnętrznej - zaczyna prawie że recytować. - Stabilność wewnętrzna zaś jest tak bardzo zależna od wrażliwości na zewnętrzne bodźce, że kiedy ich brakuje, a to się zawsze może zdarzyć, wtedy natychmiast następuje katastrofa...

- To dla mnie zbyt skomplikowane - łapie się za głowę Karaluzek.

Wątpliwość od razu chce mu wyjść naprzeciw.

- To ja to wszystko powtórzę od samego początku i powiem tak prosto z mostu - proponuje. Ale Karaluzek na to nie przystaje.

- Nie, nie, nie! Broń Boże! Wcale nie potrzeba - powiada. - Tym, że czegoś tak przecież zupełnie oczywistego nie rozumiem; tym się tak bardzo zdenerwowałem, że się przestałem zupełnie bać.

- I jakie to wszystko może być bardzo proste - cieszy się Flakonik. - Tylko wystarczy trochę dobrej woli i skrzypce.

(cdn)

Edmund Wojnarowski